

Головним завданням іноземного студента в Україні є отримання якісної вищої освіти. Адаптація іноземних громадян першого року навчання до умов освітнього закладу та проживання в новому соціокультурному просторі є основоположним фактором, що визначає в більшості випадків ефективність подальшого отримання фахової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богиня Л.В., Горбенко Є.В. Психолого-педагогічні проблеми навчання іноземних громадян української мови у двомовному середовищі // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 215-й річниці від дня заснування ХНМУ «Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів. – Харків, 2019. – Вип. 13. – С. 15-21.
2. Богиня Л.В., Савицька Т.В., Колечкіна І.В. Урахування викладачем лінгвокультурологічних та характерологічних особливостей іноземних студентів як один з чинників впливу на їх адаптацію // Збірник статей І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи. – Полтава, 2016. – С.22-28.
3. Богиня Л.В., Савицкая Т.В. Справочные материалы и тренировочные упражнения по русскому языку для самостоятельной аудиторной и внеаудиторной работы иностранных студентов (начальный этап) / Богиня Л.В., Савицкая Т.В./ - Полтава: ВГУЗУ «УМСА», 2017. – 66с.
4. Кайдалова Л.Г., Черкашина Ж.В. Адаптация иностранных студентов к обучению в вузах: метод. рек. для преподавателей и студентов подготовительных факультетов. – Х.: НФаУ, 2014. – 48 с.

УДК 378.016:811.111

Бондаренко К.І.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена розвитку соціальних компетенцій або «м'яких навичок», які є складовими успіху майбутнього фахівця на ринку праці. В статті представлені різноманітні методи розвитку цих компетенцій в процесі вивчення англійської мови.

Ключові слова: *соціальні компетенції, працевлаштування, спілкування, критичне мислення, мовленнєві компетенції, інтерактивні методи.*

The article is devoted to the development of soft skills as a component of success of a future specialist in the labor market. The article presents various methods of developing these skills in the process of learning English.

Key words: *soft skills, employment, communication, critical thinking, speaking skills, interactive methods.*

Статья посвящена развитию социальных компетенций или мягких навыков как составляющей успеха будущего специалиста на рынке труда. В статье представлены различные методы развития этих компетенций в процессе изучения английского языка.

Ключевые слова: *социальные компетенции, трудоустройство, общение, критическое мышление, речевые компетенции, интерактивные методы.*

Жорстка конкуренція створює на ринку праці певний набір вимог, які висувають компанії, особливо міжнародні, до майбутнього працівника. Серед цих вимог важливими є не тільки кваліфікація, але й набір соціальних компетенцій (soft skills), які розуміються, як легкість спілкування, вміння домовлятися і відстоювати власну позицію, емоційний інтелект, управління часом, вміння вирішувати проблеми і критичне мислення.

Незалежно від об'єктивного впливу соціальних компетенцій на успіх людини в працевлаштуванні, важливим також є і те, що більшість роботодавців вважають ці навички важливими для ефективного виконання поставлених перед працівником завдань. Таким чином, соціальні компетенції відіграють важливу роль для оцінювання кандидата під час інтерв'ю з потенційним роботодавцем.

У нещодавньому опитуванні проведеному у 2014 році серед 2000 менеджерів по підбору персоналу у різних галузях та різних компаніях США. Виявилось, що в процесі пошуку працівників вони звертали увагу на такі компетенції, як трудова етика, позитивне ставлення, внутрішня мотивація, вміння працювати в команді, організованість, вміння вирішувати багато задач одночасно, вміння працювати в стресових ситуаціях, комунікабельність, гнучкість мислення, впевненість в знаннях і діях.

Соціальні компетенції відіграють більш помітну роль у працевлаштуванні молодих випускників у галузях, де комунікація є ключовим елементом, наприклад в сфері послуг.

Однією з ключових характеристик розвинутих економік, як правило, є більш високий рівень розвитку сектору послуг відносно сільського господарства та первинного виробництва. Крім того, успіх на керівних посадах в компаніях, навіть у нижчих секторах економіки, також дуже сильно залежить від рівня розвитку соціальних компетенцій. Дослідження майже 500 організацій у всьому світі показали, що люди з вищим рівнем емоційного інтелекту і соціальними компетенціями просуваються швидше кар'єрними сходами таких корпорацій. Отже, розуміння викликів, з якими стикаються економіки різних країн з точки зору попиту та пропозиції праці, підтверджує, що соціальні компетенції впливають на якість пропозиції робочої сили. [1]

Питання розвитку соціальних компетенцій представлені в публікаціях закордонних фахівців таких, як Ерлінг (Erling, 2016), Швабель (Schawbel), Бацунов С.Н., Шилова С.А. та в дослідженнях міжнародних організацій, а саме Британської ради, Міжнародної організації праці. В Україні питанням розвитку соціальних компетенцій (soft skills) присвячені публікації Коваль О.О., Жмай О.В., Чередниченко Г.А., Зеліковська О.О. та інші, а також цій темі були присвячені проекти Британської ради в Україні і програми Міністерства освіти і науки України.

Аналіз вимог на ринку праці до випускників, представлений Міжнародною організацією праці (ILO), показує, що багато з них не відповідають очікуванням роботодавців. Серед прикладів невідповідності є недостатній рівень знання іноземної мови та низький рівень комунікативних навичок, що на сучасному етапі впливає на ефективність вирішення проблем і завдань в професійному середовищі в багатьох сферах економіки. [9]

Основними методами розвитку соціальних компетенцій (soft skills) на думку Бацунова С.Н. слід вважати:

- самонавчання через вивчення різних матеріалів, проходження тренінгів, використання моделей і досвіду успішної поведінки інших в певній сфері;
- дослідження конкретних ситуацій і вирішення проблем;
- пошук більш ефективних моделей поведінки при вирішенні професійних завдань. [2]

На думку Коваль К.О. активна участь студентів в різноманітних гуртках, спілках, громадських об'єднаннях, наукових товариствах, студентському

самоврядуванні допомагає вдосконалювати комунікативні навички та брати на себе відповідальність за рішення. [7]

Мета включення розвитку соціальних компетенцій у навчальні програми з англійської мови з'явилася внаслідок вимог сучасного ринку праці.

Цікавим є досвід Шилової С.А. з розвитку соціальних компетенцій в процесі вивчення англійської мови. На її думку навчання в малих групах сприяє формуванню таких компетенцій. Вона вбачає потенційні можливості їх розвитку в контексті викладання іноземної, а саме англійської мови. Метою засвоєння даної дисципліни у вищій школі є формування наступних загальнокультурних компетенцій:

- здатність до комунікації в усній і письмовій формах рідною та іноземною мовами для вирішення завдань міжособистісної і міжкультурної взаємодії;

- здатність працювати в колективі, толерантно сприймати соціальні, етнічні, конфесійні та культурні відмінності. [11]

Спіровська О. (Elena Spirovska Tevdovska) вважає, що вивчення іноземної мови включає розвиток таких мовленнєвих компетенцій, як спілкування. Включення в навчальну програму з іноземної мови розвиток навичок спілкування розширює завдання і відповідає вимогам сучасного ринку праці. У процесі вивчення іноземної мови студенти мають набути такого рівня комунікативної компетенції, який дозволив би користуватися іноземною мовою в природних професійних комунікативних ситуаціях, в яких необхідно зрозуміти іншомовного фахівця та висловити свої міркування з тієї чи іншої проблеми. [3].

Найкращими методами навчання для розвитку соціальних компетенцій на думку деяких авторів [8] є навчання на власному досвіді, рольова гра, робота в команді, аналіз проблеми, позакласні заходи. Ці методи відносять до методів активного навчання в поєднанні з розвитком інших навичок.

Сучасні методи викладання іноземної мови широко використовують активні форми навчання, до яких відносяться дискусії, виступи з презентаціями, різноманітні методи творчої активності, рольові та ділові ігри, ситуативні завдання. Такі методи сприяють не тільки засвоєнню іноземної мови, але й розвивають соціальні компетенції, а саме, навички спілкування в групі, вміння критично оцінювати інформаційні джерела, чітко і послідовно висловлювати власні думки, розв'язувати професійні завдання.

Для ефективного управління працівниками та клієнтами студенти повинні мати можливість впливати на інших. Це можна зробити, через вміння створити рапорт зі співрозмовником, вміння ставити правильні запитання. На заняттях з іноземної мови також приділяється увага розвитку вміння задавати питання не тільки структурно, але з точки зору змістовності.

Студенти навчаються чітко виражати себе й коротко передавати своє повідомлення іноземною мовою. Це сприяє розвитку логічного мислення.

Як вони застосовуватимуть ці навички, буде залежати від проблеми, ситуації та того, з ким вони спілкуються, тому їм потрібно буде відповідно скорегувати свою поведінку.

Завдання з вирішення проблем розвивають критичне мислення і, одночасно, є чудовою практикою використання іноземної мови, яку вивчають. Такі завдання включають змістовні, реальні ситуації. Крім того, вони є цікавими для студентів. Діяльність, що базується на завданнях з вирішення проблемних ситуацій, також передбачає творче мислення та призводить до створення команди. Вирішення

проблем також передбачає етичні питання та дилеми, що, у свою чергу призводить до обговорення в можливих рішень.

Дискусія є однією з ефективних технологій групової взаємодії і як метод інтерактивного навчання. Під час дискусії кожен учасник має можливість отримати інформацію від інших співучасників, представити свої думки і погляди.

Розвиваюча функція дискусії пов'язана зі стимулюванням творчості, здатності аналізувати інформацію, вмінням представити логічний ряд доказів для підкріплення власної думки, навички комунікації із співрозмовниками. Для введення в дискусію використовують наступні прийоми:

- представлення проблемної ситуації;
- показ відео;
- представлення матеріалу статті;
- аналіз суперечливих висловлювань;
- постановка проблемних питань;
- альтернативний вибір (учасникам пропонується обрати одне із запропонованих рішень).

Студенти обговорюють етичні питання, пов'язані з професійним життям, зокрема конкретні ситуації, які можуть виникнути на робочому місці, наприклад, конфлікти, тиск на одного або декількох працівників на робочому місці, відмінності та подібність між працівниками, приймаючи або відхиляючи повноваження. Студенти беруть участь у груповій дискусії та сприяють дискусії своїми ідеями та думками. Аналіз сильних і слабких сторін компанії, а також можливостей і загроз (ССВУ) також є способом розвитку навичок критичного мислення та вирішення проблем.

Виступи студентів із доповідями на професійні теми з представленням слайдів в PowerPoint розвивають навички монологічного мовлення іноземною мовою, а також навички публічних виступів.

Рольові ігри та діалоги включають моделювання зустрічей, інтерв'ю, а також ситуації на робочому місці, що стосуються етичних питань та дилем, а також спілкування з колегами, підлеглими та керівникам. Наприклад, моделювання короткої зустрічі співробітників, співбесіди на роботі або обговорення щодо вирішити конфлікту між двома працівниками. Це вимагає від студента впровадження своїх міжособистісних навичок, а також критичного мислення.

Методи розвитку нестандартного мислення як складову інтерактивного навчання допомагають надати імпульс, підштовхнути творче мислення і спрямувати думки в новому напрямку. До таких методів відносяться:

- мозковий штурм є одним з найбільш відомих методів мислення в процесі генерування нових ідей. Однією з головних цілей даного методу є пропонувати будь-які ідеї в рамках певної теми без оцінювання і суджень.

- метод нестандартного мислення. Нестандартне мислення дозволяє маніпулювати і спрямовувати мислення в специфічному напрямку, відмінному від загально прийнятих понять і визначень. Нестандартне мислення може бути використане як потужний інструмент для зміни концепцій і уявлень. Головною перевагою даного методу є дослідження численних можливостей і підходів, у результаті чого виникає велика кількість ідей.

- метод випадкового впливу є похідним від методу нестандартного мислення. Цей метод дозволяє знайти нові моделі і асоціації, використовуючи випадкові

слова, картинки і т.п. Метод допомагає відійти від встановлених закономірностей моделей.

- метод перестановки пропонує змінювати підхід до вирішення проблеми через зміну поставленого питання, наприклад: «Як поліпшити...? – Як зменшити...?».

- метод побіжного перегляду дозволяє генерувати ідеї, розглядаючи способи, які могли б поліпшити і змінити існуючі речі. Цей метод дозволяє розвивати нові ідеї, нові продукти, застосовуючи такі прийоми, як, наприклад, заміщення певного компоненту, комбінування компонентів, інший спосіб застосування.

Техніки мозкового штурму можна застосовувати при написанні есе, а саме: складання списку асоціацій, записування думок, кластеризація.

Написання резюме, написання супровідних листів та електронних листів, написання офіційних запитів, звітів чи скарг, використання відповідної мови та структури - це діяльність, яка передбачає написання і вимагає від студентів впроваджувати свої навички письма та комунікативні навички.

Різноманітні навчальні стратегії є гнучкими і можуть використовуватися для декількох навчальних цілей, але у більшості випадків слід використовувати комбінацію з різних стратегій для більш ефективного досягнення цілей..

Таким чином, в процесі навчання іноземній мові викладач має широкі можливості органічно поєднувати формування іншомовної мовленнєвої компетенції з розвитком навичок соціального спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. British Council. English and soft skills in the Maghreb. Research report. 2016.
2. Бацунов С.Н., Дереча. И.И. Современные детерминанты развития soft skills. Научно-методический электронный журнал «Концепт». Раздел 13.00.00 Педагогические науки. 20018, №4 (апрель). –С 198-207.
3. Elena Spirovska Tevdovska . Integrating soft skills in higher education and EFL classroom: knowledge beyond language learning. South East European University, Language Center. At: https://www.researchgate.net/publication/299999967_Integrating_soft_skills_in_higher_education_and_the_EFL_classroom_Knowledge_beyond_language_learning
4. Erling, E. J. The Role of English in Skills Development in South Asia: Policies, Interventions and Existing Evidence, London: British Council. 2014. at: https://www.britishcouncil.lk/sites/default/files/role_of_english_in_skills_development_in_south_asia_in_side.pdf
5. Erling, E. J. The Relationship between English and Employability in the Middle East and North Africa, s.l.: British Council. 2015. at: <http://oro.open.ac.uk/44825/1/MENA%20Publication%20Erling%20Final.pdf>
6. Жмай О.В. Формування емоційного інтелекту як необхідна складова процесу розвитку soft skills. Market economy: modern management theory and practice. V ol. 17. Issue 2 (39). - С.119-129.
7. Коваль К. О. Розвиток “soft skills” у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. – С. 162-167.
8. Meenu Wats, Rakesh KumarWats. Developing soft skills in students / The International journal of learning. Volume 15, Number 12.2009, ISSN I 447-9494 At: https://www.researchgate.net/publication/290728890_Developing_Soft_Skills_in_Students
9. Попа А, Колишко Р, Попова Н., Панзіка Ф. Дослідження та аналіз вакансій і потреб у кваліфікованих кадрах у країнах ЄС, Республіці Молдова та в Україні/ Міжнародна організація праці, Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро. МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Будапешт МОП, 2013. С. 82. Доступ: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@sro-budapest/documents/publication/wcms_244735.pdf
9. Schawbel, D., 2014. National Survey Finds College Doesn't Prepare Students for Job Search. at: <http://millennialbranding.com/2014/multi-generational-jobsearch-study-2014/>

10. Чередниченко Г.А., Зеліковська О.О. Сучасні тенденції та виклики професійно-орієнтованого навчання іноземній мові студентів немовних спеціальностей. Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис» (Науковий вісник НУБіП України. Серія: Філологічні науки) №281 (2018). Доступно: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/article/view/11965>

11. Шилова С.А. Формирование гибких навыков средствами микрогрупповых форм работы при обучении иностранному языку в вузе. Известия Саратовского университета. Новая серия. Серия акмеология образования. Психология развития. 2017. Т. 6, выпуск 4(24). –С.374-380.

UDC 811.111:004.77=111

Budanova L.G., Toryanik L.A.

National University of Pharmacy, Kharkiv

PRE-LEARNING OF ENGLISH IN PROFICIENCY FOR TAKING LICENSING INTEGRATED EXAMINATION “KROK 1. PHARMACY” IN ENGLISH

This article deals with the pre-learning of English in proficiency for taking licensing integrated examination «Krok 1. Pharmacy» in English.

Teaching English at the university establishments gives students the opportunity to develop their skills in professionally-oriented English which has become the leading role in the educational process, bringing them as the new intelligent citizens into "global citizens" with high level of English.

Key words: *pre-learning, English in proficiency, licensing integrated examination, communicative language, competence, global language.*

У статті йдеться про попереднє засвоєння англійської мови з метою складання ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1. Фармація» англійською мовою. Викладання англійської мови в університетських установах дає студентам можливість розвивати свої навички професійно-орієнтованої англійської мови, що стало провідною роллю у навчальному процесі, як нових інтелектуальних громадян «глобального миру» з високим рівнем англійської мови.

Ключові слова: *попереднє засвоєння, англійська мова за професспрямуванням, ліцензійний інтегрований іспит, компетенція, комунікативна мова, глобальна мова.*

В статтє идет речь о предварительном усвоении английского языка с целью Составление лицензионного интегрированного экзамена «Крок 1. Фармация» на английском языке. Преподавание английского языка в университетах дает студентам возможность развивать свои навыки профессионально-ориентированного английского языка, стало ведущей ролью в учебном процессе как новых интеллигентных граждан в «в глобальном мире» с высоким уровнем английского языка.

Ключевые слова: *предварительное изучение, английский язык профессионального характера, лицензированный интегрированный экзамен, компетенция, коммуникативный язык, глобальная речь.*

Nowadays, the students of our country, like in other countries in the world, has experienced the great influence of globalization on education system, which gives big progress in raising the knowledge skills and standards of the educational process. The role of education, as a lifelong learning process, under the influence of globalization has become the main subject of many discussions for the recent time.

At present our University has experienced rather a big growth in educational process to raise the English language skills to the European standards in education. The main role in educational process of the department of foreign languages of our university is to create good conditions for students in their personal development and self-